

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ในปัจจุบันประเทศไทยมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็วทั้งนี้เป็นผลมาจากการพัฒนาเศรษฐกิจตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ทำให้ประชาชนในชาติเกิดการแข่งขันกันเพื่อสร้างความมั่งคั่งให้กับตนเองสภาพของสังคมไทยโดยรวมจึงเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย มีความเป็นวัตถุนิยมมากขึ้นซึ่งก่อให้เกิดปัญหาด้านพฤติกรรมของคนในสังคมตามมาโดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องความรับผิดชอบต่อตนเอง เช่น การรักษาสุขภาพอนามัย การเข้าเรียนตรงเวลา การทำการบ้านส่งตรงเวลา เป็นต้น จะส่งผลให้เขาเหล่านั้นสามารถที่จะทำงานทุกอย่างได้สำเร็จตามเวลาและเป้าหมายเป็นสิ่งเกื้อหนุนให้เยาวชนปฏิบัติตนสอดคล้องกับกฎจรรยาบรรณ และหลักเกณฑ์ของสังคม และเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้บุคคลประกอบภารกิจตามบทบาทและหน้าที่ของตนอย่างมีประสิทธิภาพทำให้สังคมเกิดความก้าวหน้า สงบสุข และเรียบร้อยเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศอีกด้วย

เมื่อสภาพเป็นเช่นนี้คนก็เริ่มหันคิดกันว่าการพัฒนาประเทศโดยมุ่งเน้น แต่ด้านวัตถุเพียงอย่างเดียว นั้น คงทำให้สังคมเจริญก้าวหน้าไปด้วยดีไม่ได้ แต่จำเป็นต้องเร่งพัฒนาด้านจิตใจของคนในสังคมให้มากควบคู่ไปด้วย และการที่จะพัฒนาด้านจิตใจหรือปลูกฝังจรรยาบรรณให้แก่คนในสังคมนั้นก็ต้องทำกันตั้งแต่เล็กเพราะเรายังถือกันว่า “ไม่อ่อนดัดง่าย ไม่แก่ดัดยาก” เมื่อคิดกันเช่นนี้ คนก็เริ่มหันไปนึกถึงบทบาทของโรงเรียนในการอบรมปลูกฝัง จรรยาบรรณ ให้แก่เด็ก และต่างก็พากันคาดหวังว่า โรงเรียนคงจะมีส่วนช่วยพัฒนาจิตใจเด็ก อันส่งผลกระทบถึงความสงบสุขของคนในภายหน้าได้มาก (กีรติ ศิริวิเชียร , 2524, หน้า5) จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก ประกอบด้วยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ คือรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ (กรมวิชาการ, 2551, หน้า 5) ขณะเดียวกันเพื่อทำให้เป็นไปตามอุดมการณ์และหลักการในการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณภาพผู้เรียนมาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จรรยาบรรณ และค่านิยมที่พึงประสงค์ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ดังนี้ (1) มีวินัย มีความรับผิดชอบ และปฏิบัติตามหลักธรรมเบื้องต้นของศาสนาที่ตนนับถือ (2) มีความซื่อสัตย์สุจริต (3) มีความกตัญญูกตเวที (4) มีความ

การจัดกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนที่ดีนั้น การใช้กิจกรรมเป็นกลุ่มที่จัดขึ้นมีขนาดเล็ก มีช่วงเวลาในการเข้ากลุ่มที่จำกัดและเป็นการชั่วคราวมีเป้าหมายทั่ว ๆ ไปเพื่อพัฒนาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล การเรียนรู้ส่วนตัวความเจริญงอกงามของบุคคลซึ่งจะบรรลุเป้าหมายได้นั้นสมาชิกจะต้องมีส่วนร่วมมีบทบาทและมีผู้นำกลุ่มที่เอื้ออำนวยสนับสนุนเพื่อให้สมาชิกเกิดกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์และเพื่อให้สมาชิกในกลุ่มเกิดปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ร่วมกัน การแสดงความคิดเห็นร่วมกันภายใต้บรรยากาศที่มีกรยอมรับซึ่งกันและกัน มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่นโดยผู้นำกลุ่มเป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนให้สมาชิกเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ขึ้น บุญหา วชิระศักดิ์มิ่งคล (2547 , หน้า 23)

ผู้ศึกษาค้นคว้าคาดว่า กิจกรรมกลุ่มน่าจะเป็นวิธีหนึ่งที่จะทำให้ให้นักเรียนมองเห็นความสำคัญของความมีความรับผิดชอบ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่สามารถสอดแทรกทางด้านคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านยางสามต้น อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการทำงานร่วมกันของนักเรียน และความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

สมมุติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองสูงขึ้นหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียน
2. พฤติกรรมการทำงานร่วมกันของนักเรียนในการ เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนอยู่ในระดับดีและมีความพึงพอใจในระดับความพึงพอใจมาก

ขอบเขตของการวิจัย

ด้านแหล่งข้อมูล

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านยางสามต้น 1 ปีการศึกษา 2553 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านยางสามต้น ปีการศึกษา 2553 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 จำนวน 25 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง

ด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น ได้แก่ กิจกรรมกลุ่ม

ตัวแปรตาม ได้แก่

1. ความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียน
2. พฤติกรรมการทำงานร่วมกันของนักเรียน ในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมกลุ่มที่มีความรับผิดชอบต่อตนเองของ

นักเรียน

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. การวิจัยในครั้งนี้ จะไม่คำนึงถึงตัวแปรที่เกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ในด้านพื้นฐานทางครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจ เพศ อายุ สภาพสิ่งแวดล้อมและองค์ประกอบอื่น ๆ นอกจากตัวแปรต้นและตัวแปรตามที่กำหนดไว้เท่านั้น

2. คะแนนที่ได้จากแบบทดสอบ เรื่อง ความรับผิดชอบ ถือว่านักเรียน ทำแบบทดสอบอย่างเต็มความสามารถ จึงเป็นคะแนนของผลการเรียนที่แท้จริง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. กิจกรรมกลุ่ม หมายถึง กิจกรรมใด ๆ ที่ผู้ศึกษาค้นคว้าจัดประสบการณ์ให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กันภายในกลุ่ม เรียนรู้ที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งร่วมกันในการร่วมมือในการวิเคราะห์พฤติกรรมที่เน้นของสมาชิก เข้าใจเพื่อน สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการในด้านต่างๆตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ส่วนเทคนิคที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมกลุ่มได้แก่ การเล่นเกมส์ กรณีตัวอย่าง

2. ความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึง การรับรู้ฐานะและบทบาทหน้าที่ของตนเอง ดำรงตนให้อยู่ในฐานะที่จะช่วยเหลือตนเองได้รู้ว่าอะไรผิด อะไรถูก ยอมรับผลการกระทำของตนเองว่าเป็นผลดีและผลเสีย ไตร่ตรองดูให้รอบคอบก่อนว่าสิ่งที่ตนทำลงไปนั้นจะเป็นผลดีหรือผลเสียหรือไม่ จะเลือกปฏิบัติแต่สิ่งที่ดีก่อให้เกิดผลดีเท่านั้น ซึ่งความรับผิดชอบในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้แบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่

2.1 ความรับผิดชอบด้านสุขภาพอนามัยของตนเอง หมายถึง การแต่งกายที่สะอาด การรู้จักระวังรักษาสุขภาพอนามัยของตนเองให้สมบูรณ์อยู่เสมอ ตัวอย่างความรับผิดชอบด้านนี้เช่น การดูแลรักษาสุขภาพฟันของตนเอง การรู้จักการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ การดูแลรักษาความสะอาดของร่างกายเพื่อมิให้เกิดโรคผิวหนัง การไม่นำตัวเองไปอยู่ในสภาวะที่เสี่ยงต่อการเกิดโรครวมถึงการดูแลรักษาความสะอาดของเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย และเครื่องใช้ส่วนตัวของตัวเอง การเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์

2.2 ความรับผิดชอบต่อการศึกษเล่าเรียน หมายถึง การให้ความสนใจในการเรียนซึ่งเป็นหน้าที่หลักของตนเอง โดยให้ความสนใจในห้องเรียนและความเอาใจใส่ต่อการทบทวนบทเรียนนอกเวลา การทำการบ้าน การเตรียมตัวสอบ การจัดเตรียมอุปกรณ์การเรียนไปเรียนให้ครบ

2.3 ความรับผิดชอบต่อการตรงต่อเวลา หมายถึง การทำงานหรือกิจกรรมใด ๆ ที่ได้รับมอบหมายหรือการทำการกิจส่วนตัวได้สำเร็จเรียบร้อยตรงต่อเวลาที่กำหนด เช่น การตรงต่อเวลาต่อการมาเรียน การเข้าเรียน การรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย การส่งการบ้านตรงตามกำหนด การส่งงานที่ครูมอบหมายให้ทำนอกเวลาเรียนตรงตามกำหนดเวลา

2.4 ความรับผิดชอบด้านความประพฤติ หมายถึง การรู้จักประพฤติตนให้เหมาะสมกับกฎระเบียบของโรงเรียน ของห้องเรียน และประพฤติตนให้เหมาะสมกับการดำเนินชีวิตเป็นหมู่คณะปรับตัวให้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน ๆ และครู ฝึกฝนตนเองให้เป็นบุคคลที่มีคุณธรรมและยอมรับผลการกระทำของตนเอง ละเว้นพฤติกรรมทำให้เสื่อมเสียต่อตนเองและผู้อื่น

2.5 ความรับผิดชอบด้านเศรษฐกิจส่วนตัว หมายถึง การรู้จักประมาณในการใช้จ่าย รู้จักประหยัดในค่าใช้จ่ายที่ผู้ปกครองให้มาใช้จ่ายเวลาที่อยู่ในโรงเรียน รู้จักการเก็บออมเพื่อซื้อสิ่งของจำเป็นของตนเองจะได้ไม่ขอจากผู้ปกครอง รู้จักใช้และรักษาสิ่งของส่วนตัวอย่างรู้คุณค่า

3. พฤติกรรมการทำงานร่วมกัน หมายถึง พฤติกรรมความสามารถ ความสนใจในการทำงานร่วมกันของนักเรียนซึ่งผู้สอนจัดนักเรียนเป็นกลุ่มที่ได้จากการเล่นเกมส์ การแบ่งหน้าที่การทำงาน การช่วยเหลือกันในการแสดงเหตุผลและตอบคำถามตลอดจน การสร้างบรรยากาศในการทำงาน ความเป็นผู้นำผู้ตาม และการอยู่กับกลุ่มตลอดเวลา

4. ความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมกลุ่ม หมายถึง ความคิดเห็นหรือความรู้สึกที่มีต่อกิจกรรมกลุ่ม ที่สร้างขึ้น โดยวัดได้จากแบบวัดความพึงพอใจที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้นตามแนวของลิเคิร์ต (Likert) ชนิด 5 ระดับ โดยมีลักษณะการวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

5. นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านยางสามต้น ปีการศึกษา 2553